HAMELIKA

Ročník XXX. Mariánské Lázně
Pořadové číslo 362. 15. července 2006

6.

OBSAH

Z minulosti hasičstva v okolí Mariánských Lázní

Hasičstvo a jeho více než stoletá historie 103

Mariánskolázeňské hasičstvo 103
Tabulka hasičských sborů v okolí Mariánských Lázní v roce 191 104
Hasičský sbor ve Staré Vodě měl tradici a vlastní kapelu 107
Městečko Mnichov mělo četné požáry – hasiči od roku 1877 108
Dolní Žandov od roku 1874 s hasičským sborem 109
Martinovský minisbor 110
Vlkovice a dobrovolní hasiči z roku 1901 110
Holubín a hasící řád z 18.století 110
Pístovské dobrovolné hasičstvo z roku 1924 111
Elegantní hasiči z Dolního Kramolína 112
Nešťastné milhostovské hasičstvo 113
Velká Hleďsebe s hasičským sborem od roku 1893 114
K historii Klimentov a nemalý hasičský sbor 115
Zádubští hasiči z roku 1896 116
Dobrovolné hasičstvo Tachovské Tři Sekery 116
Hasičstvo Kynžvartské Tři Sekery 117
Hasičský sbor okresního města Kynžvartu 118
Hasičstvo ve Třech Sekerách po roce 1945 119
Hasičské trubkové povely 122

Přední rub: První stránka hasičské kroniky Kynžvartských Tří Seker z roku 1910
Zadní líc: Obrovský požár v Plané – Hasičárna v Raušenbachu
Zadní rub: Hamrnický sbor měl 25 mužů – Závišínské hasičstvo bylo proslulé

Freiwilliger Feuerwehr-Verein
Königswart-Dreihacken.

Das Löschwesen im Orte K. Dreihaiken

um das Jahr 1852.

Wohl gab es noch keine Feuerwehr wie wir sie heute besitzen, jedoch Opfermut und Einsatzbereitschaft war auch unseren Groß und Urgroßvätern oberstes Gebot. Jeder Dorfbewohner betrachtete es als seine heiligste Pflicht tatkräftig mitzuhelfen beim Löschen eines Brandes, um Hab und Gut seiner Mitmenschen zu schützen.
Zwar bediente man sich in größern Städten bereits der um das Jahr 1830 erfundenen Dampffeuerspritze, jedoch am Dorfe galt es immer noch nach des Dichters Worten „durch der Hände lange Kette um die Wette fliegt der Eimer"! sich eines Brandes zu erwähren, wobei die Kübelhandpumpe und der Feuerhagen beste Dienste leisteten.

Um das Jahr 1852 faßten Josef Hilp, Gemeindevorsteher in K. Dreihacken Nr. 51. Sebastian Lebert Ortsvorsteher Nr. 14. und Josef Hufnagl Nr. 30 den Entschluß auch für unsere Ortschaft, eine der damaligen Zeit entsprechende fahrbare Druckspritze anzuschaffen. Obwohl sich Bedenken und Schwierigkeiten, hauptsächlich in geldlicher Frage, genug ergaben, gelang es den angeführten Gemeindefunktionären doch, ihren Entschluß zu verwirklichen. Noch selbigen Jahres wurde von

První stránka hasičské kroniky Kynžvartských Tří Seker z roku 1892

Hasičstvo a jeho více než stoletá historie

“Od nejstarších dob - kdy ještě neexistovala instituce hasičstva - prokazovali lidé při požárech obrovskou obětavost a pomoc jako základní princip sousedský, bez ohledu na vyznání, národnost či rolnický stav. Při ohni si vzájemně pomáhali a pociťovali to jako samozřejmou sounáležitost v boji se strašlivým živlem.

A požáry ve vsích byly časté - za dob dřevěných stavení patřily k největším hrozbám. Před ohněm bylo nutno zachránit především lidské životy a majetek - domácí zvířata, osivo, šatstvo, peřiny. Ztráta střechy nad hlavou byla těžká, ale dřevěné stavení se obnovilo a znovu postavilo; avšak majetkové ztráty byly tragické.

Hašení ohně vyžadovalo **vodu**. Ta byla rozhodujícím hasícím elementem a proto byly pečlivě udržovány obecní rybníky a četné nádrže. Krajina před 200 – 300 lety byla zaplněna desítkami rybníčků a louží. Vznikaly všude, kde bylo nějaké prameniště a na loukách a pastvinách složily jako napajedla pro pasoucí se dobytek. Ve vsích sloužily pro plavení koní (pokud ve vsi byli), ale hlavně jako protipožární nádrže. Každá vesnice měla obecní rybník, což byl charakteristický prvek starého sídla. Pouze obce na potocích a říčkách nepotřebovaly protipožární nádrže (Dolní Kramolín, Těšov, Mokřina, Úbočí), ale i v nich bývaly rybníčky.

Kolem roku 1830 se ve větších městech objevovaly parní stříkačky, ale na vsích stále platilo "Durch die Hände lange Kette um die Wette fliegt der Eimer!" - kbelík byl hlavním pomocníkem při hašení ohně. Mezi rybníkem a hořícím domem vznikl dlouhý řetěz vesničanů, předávajících si kbelíky o závod. Původní těžké dřevěné korbele s vodou vyžadovaly fyzickou sílu a moc nepomohly. Postižení museli často jen přihlížet řádění požáru. Teprve po roce 1500 se začaly zhotovovat kbelíky z kůže anebo z pevného plátna, tzv.drilichy. Ty byly vyráběny zkrucováním třásní a lépe pomáhaly při hašení vodou. Lidé nabírali vodu do kýblů a podávali si je v dlouhé řadě.

Rozhodující byla rychlost hašení. Požár totiž nebylo možné nechat osudu. Šířil se po celé vsi, přeskakoval z jedné šindelové střechy na druhou a zvláště za dlouhodobého sucha a za ostrého větru bylo neštěstí skutečností.

Nebezpečí požáru se týkalo všech obyvatel obce. Majetky všech byly ohroženy. Sousedské spory ihned ustupovaly stranou a nyní byli všichni na jedné společné „lodi“ s cílem požár uhasit. Nastal závod s časem. Modlitby ke svatému Floriánu byly jen duchovní útěchou. Ve vsích vzniklo dobrovolné hasičstvo a příslušnost k hasičům byla velice oceňována a vážena. [Podle "*Vereinsgeschichte der Freiwilligen Feuerwehr Königswarter Dreihacken (od 1892) - Kronika sboru dobrovolných hasičů ve Třech Sekerách (od 1945)*"]

Mariánskolázeňské hasičstvo

Také Mariánské Lázně se potýkaly s požáry a zvláště v první polovině 19.století. Historie dobrovolného hasičstva by však zabrala knihu, proto se dnes podíváme do okolí Mariánských Lázní na organizaci vesnických hasičských sborů. Následující **tabulka hasičských sborů** v okolí Mariánských Lázní je **z roku 1910**. V té době bylo na soudním okrese Mariánské Lázně deset hasičských sborů, organizovaných v okresním hasičském svazu (Bezirks-Feuerwehr-Verband).

Město Mariánské Lázně mělo sbor s 80 hasiči a s velitelem, kterým byl Georg ZISCHKA, zástupcem Gotthard Krautzberger. Dále tu bylo 9 vesnických sborů. Okresní hasičské sbory nebyly totožné s hranicemi soudních okresů, protože u hasičů byla rozhodující blízkost k okamžitému protipožárnímu zásahu. Proto například mariánskolázeňský Dolní Kramolín patřil pod Chodovou Planou, a naopak kynžvartské obce Valy, Klimentov a obě Hleďsebe, plánská obec Drmoul a tepelské obce Výškovice a Vysočany byly řazeny k Mariánským Lázním.

Tabulka hasičských sborů v okolí Mariánských Lázní v roce 1910

Hasičský sbor v obci:	Příslušnost	Počet	Velitel hasičů	Zástupce
Soudní okres Mariánské Lázně – 10 sborů		**464**	Georg Zischka	Gotthard Krautzberger
Marienbad	[Marienbad]	80	Georg Zischka	G.Krautzberger
Abaschin (Závišín)	[Marienbad]	45	Adolf Plescher	Josef Otto
Auschowitz (Úšovice)	[Marienbad]	60	Wenzl Ott	Anton Klement.
Habakladrau (Ov.Kladruby)	[Marienbad]	50	Anton Hiederer	Anton Haberzettl.
Hammerhäuseln (Hamrníky)	[Marienbad]	27	Johann Steiner	Franz J. Riess
Hohendorf (Zádub)	[Marienbad]	42	Anton Scbusser	Adolf Popp.
Martnau (Martinov)	[Marienbad]	21	Josef Watzka	Franz J.Ingrisch.
Royau (Rájov)	[Marienbad]	88	Anton Kutzer	Anton Kräutner.
Unter-Gramling (D.Kramolín)	[Kuttenplan]	23	Engelbert Hohler	Georg Seitz
Wilkowitz (Vlkovice)	[Marienbad]	28	Franz J.Güntner	Wenzl Schott.
Soudní okres Teplá – 22 sborů		**620**	Hermann Egerer	Johann Lehrl
Tepl (Teplá)	[Tepl]	89	Johann Lehrl	Franz Steiner insp
Altsattl (Staré Sedlo)	[Neumarkt]	22	Wenzel Turba	Karl Schröck
Böhmisch-Börau (Č.Beranov)	[Tepl]	24	Josef Heidl	Engelbert Ruß
Deutsch-Börau (N.Beranov)	[Stift Tepl]	20	Johann. Giebl	Johann Rückauer.
Dobravod (Dobrá Voda)	[Tepl]	26	Johann Brandl	Wenzl Wiesner
Enkengrün (Jankovice)	lTepl]	29	Wend. Rohrer	Josef Köhler
Kschiha (Číhaná)	[Einsiedl]	22	Engelbert Wurdinger	Franz J. Lenz
Landech (Otročín)	[Tepl	47	Engelbert Hanika	Eduard Nadler
Lusading (Služetín	[Tepl]	20	Engelbert Puchtinger	Anton Jänger
Pauten (Poutnov)	[Einsiedl]	41	Engelbert Müller	Josef Wenzl
Paslas (Bohuslav)	[Einsiedl]	22	Stefan Heidl	Alois Lang
Pern (Beroun)	[Stitt Tepl]	35	Franz J. Zaschka	Wendelin Hankl
Pfaffengrün (Popovice)	[Einsiedl]	19	Wenzel Syha	Wenzel Bojler
Prochomuth (Prachomety)	[Theusing]	33	Franz J. Breuer	Wenzel Schicker
Prosau (Mrázov)	[Tepl]	21	Anton Voit	Franz J.Schweinitzer
Pobitz (Babice)	[Tepl]	23	Wendelin Toischer	Wendelin Hohler
Rankowitz (Rankovice)	[Tepl]	12	Richard Lerch	Josef Lehrl.
D.Domaschlag (Něm.Domaslav)	[Stilt Tepl]	18	Engelbert Wagner	Neobsazeno
Weserau (Bezvěrov)	[Stift Tepl]	26	Wend. Punzel	Florian Täubl.
Wischkowitz (Výškovice)	[Marienbad]	14	Engelbert Weigl	neobsazeno
Wischezahn (Vysočany)	[Marienbad]	88	Alois Schott	neobsazeno
Witschin (Vidžín)	[Neumarktl	18	Engelbert Heidl	Anton .Stodal
Soudní okres Bečov – 9 sborů		**445**	Eduard Schöniger	Josef Putz
Petschau (Bečov)	[Petschau]	109	Josef Opl	Josef Feiler.
Gängerhof (Chodov)	[Petschau]	62	Josef Putz sen.	Anton Gröschl
Grün (Louka)	[Marienbad]	66	Rudolf Spann	Karl Simon
Müllersgrün (Milešov)	[Petschau]	16	Eduard Scboniger	WenzI Köhler, insp.
Schönwehr (Krásný Jez)	[Petschau]	42	Karl Lenk	Josef Dittl
Tiefenbach (Hluboká)	[Petschau]	63	Josef Häring, insp.	neobsazeno
Tissau (Tisová)	[Petschau]	20	Josef Lang	Alois Hanika-Heidl
Töppeles (Teplička)	[Schlaggenwald]	34	Josef Heinrich	Karl Ullmann
Wasserhäuseln (Vodná)	[Petschau]	32	Josef Haberkorn	Franz Dietl.

Hasičský sbor v obci:	Příslušnost	Počet	Velitel hasičů	Zástupce
Soudní okres Kynžvart - 26 sborů		**1508**	MUDr.Josef Kindl	Michel Heil
Königswart (Kynžvart)	[Königswart]	227	Andreas Ubl	Josef Burdak insp.
Altwasser (Stará Voda)	[Königswart]	69	Josef. Schwarz	Johann Gangl
Amonsgrun (Úbočí)	[Sandau]	102	Anton Dötz	Andreas Jakob
Dreihacken K. (K.Tři Sekery)	[Dreihacken]	40	Franz Stock	Ignaz Franz
Dreihacken T. (T.Tři Sekery)	[Dreihacken]	52	Wenzel Weber insp.	Anton Buberl
Grafengrün (Háj)	[Sandau]	35	Johann Jäger	Andreas Pfreimer
Hackenhäuser (Sek.Chalupy)	[Königswart]	33	Johann Klarner	Anton Korn
Klemensdorf (Klimentov)	[Marienbad]	56	M. Buberl	Josef Konhäuser
Krottensee (Mokřina)	[Miltigau]	46	Karl Brandl	Josef Putz
Leimbruck	[Miltigau]	27	Ant. Bierdümpfl	Ant. Böhm
Maiersgrün (Vysoká)	[Sandau]	67	Tosef Günter	Josef Jäger
Markusgrün (Podlesí)	[Miltigau]	45	Anton Plahl	Jakob Plahl
Miltigau (Milíkov)	[Miltigau]	43	Josef Pichl	Josef Grüner
Perlsberg (Lazy)	[Schönficht]	54	Joh. Hahn	Georg Stingl
Roggendorf (Žitná)	[Schönficht]	38	Michael Hofmann	Josef Kern
Sandau Ober (Horní Žandov)	[Sandau]	49	Josef Zeidler	Lorenz Kraus
Sandau Unter (Dol.Žandov)	[Sandau]	129	Karl Biedermann	B. Paul
Schanz (Valy)	[Marienbad]	45	Franz Pichl	Josef Pecher
Schmelzthal T. (Tach.Huť)	[Dreihacken]	42	Franz. J. Stilp	Josef Walter
Schonficht (Smrkovec)	[Schönficht]	63	Heinrich Kern	Josef Haberzettl
Schöntal-Mettern.(Krásné)	[Dreihacken]	65	Franz Egerer	Alois Wolf
Schüttüber Klein (M.Šitboř)	[Miltigau]	38	Josef Strunz	Anton Hofmann
Sichdichfür Gross (V.Šitboř)	[Marienbad]	50	August Ott	Josef Hüttl
Sichdichfür Kl. (M.Hledsebe)	[Marienbadl	24	G. Thummerer	Josef Drick
Teschau (Těšov)	[Miltigau]	44	Josef Gschwind	Johann Mühlhans
Zeidlweid (Brtná)	[Sandau]	25	Johann Plahl	Johann Sommer
Soudní okres Planá – 30 sborů		**1020**	Michel Holick	Wenzl Nagelschmidt
Plan (Planá)	[Plan]	132	Karl Christoph insp.	Hans Strigl.
Bruck (Brod)	[Plan]	54	Josef Sternkopf	Andreas Stanul
Damnau (Damnov)	(Josefihütte]	26	Michel Sieber	Franz Ziegler
Dürrmaul (Drmoul)	[Marienbad]	37	Anton Roth	Andreas Zerl
Glashütten (Skelné Hutě)	[Dürrmaul	21	Michel Heimerl	Anton Baier
Obergodrisch (Horní Jadruž)	[Heiligenkreuz]	21	Andreas Maier	Anton Schon
Unter-Godrisch (Dolní Jadruž)	[Heiligenkreuz]	35	W. Naglschmid insp.	Johann Schön
Gotschau (Kočov)	lPlanJ	26	Georg Mannl	Josef Weidner
Gröna (Křínov)	[Plan]	18	Georg Gäng	Jose.f Lösch
Hangendorf (Svahy)	[Tschernoscbin]	17	Franz Plaha	Georg Ziegler
Heiligenkreuz (Svatý Kříž)	[Plan]	63	Johann Mayer	Josef Ruppert
Hetschigau (Hostíčkov)	[Michelsberg]	23	Johann Jellen	Franz J. Wenisch
Hinterkotten (Zadní Chodov)	[Kuttenplan)	42	Andreas Wagner	Johann Friedl
Hohenzetliscb (Vys.Sedliště)	[Josefihütte]	28	Georg Sangl	Anton Weber
Khoau (Kyjov)	[Kuttenplan]	23	Ignaz Eckert	Anton Gebert.
Kiesenreuth (Kříženec)	[Plan]	20	Andreas Hollik	Anton Schramm.
Kuttenplan (Chodová Planá)	[Kuttenplan]	66	Jobann Krünes	Anton Prosch
Michelsberg (Michalovy Hory)	[Kuttenplan]	28	Johann Worba	Johann Ast.
Naketendorflas (Nahý Újezdec)	[Plan]	26	Stefan Rott	Johann Weidl

Hasičský sbor v obci:	Příslušnost	Počet	Velitel hasičů	Zástupce
Neudorf (Trstěnice)	[Kuttenplan	28	Johann Böhm	Johann Schöffl
Oberdorf (Horní Ves)	[Dürmaul}	23	Wenzel Zintl	Josef Wilfling
Ottenreuth (Otín)	[Plan]	21	Josef Suttner	Franz Weis
Pawlowitz (Pavlovice)	[Josefihütte]	41	Michel Ehm	Johann. Mannl
Promenhof (Broumov)	[Kuttenplan)	38	Karl Rott	Lorenz Felbinger
Schmelzthal-Kutt. (Chod.Huť)	[Dreihaken]	48	Anton Bauer	Johann Wilfert
Stockau (Štokov)	[Heiligenkreuz]	40	Georg Hoyer	Michel Schnabl
Thein (Týn)	[Plan]	22	Franz Wenig	Michel Holick
Triebl (Třebel)	[Tschernoschin]	12	Wenzl Tschipper	Wenzl Baierl
Waschagrün (Výškov)	[Michelsberg]	25	Franz Seitz	M. Langenberger
Wieschka (Vížka)	[Tscbernoschin]	16	Josef Gichtů	Wenzl Gichtl
Soudní okres Falknov (Sokolov) – 26 sborů		**2006**	F.W.Winter	W.Fischer
Falkenau (Sokolov)	[Falkenau]	90	Johann Richter	Matthias Hirsch
Birndorf (Hrušková)	[Reichenau]	27	Wenzel Zeidlhack	Josef Marterer
Bleistadt (Oloví)	[Bleistadt]	83	Richard Angl	Andres Dorfler
Buckwa (Bukovany)	[Zieditz]	39	Andres Tronich	Adolf Lugert
Dassnitz (Dasnice)	[Dassnitz]	29	Josef Fischer	Andres. Kühnl
Ebmet (Rovná)	[Frohnau]	53	Karl Köstler	Josef Knobl
Frohnau (Vranov)	[Frohnau]	43	Anton Ertl	Josef Fenkl
Gossengrün (Krajková)	[Gossengrün]	120	Anton Fritsch insp.	Hugo Stolz
Grasset (Jehličná)	[Gossengrün]	08	Anton Wesp	Jos. Bert
Grün (Novina)	[Reichenau]	21	Ludwig Fenkl	neobsazeno
Haberspirk (Habartov)	[Zieditz]	80	Franz Schwägerl	Andres Rogler
Hartenberg-Josefsdorf (Hřebe-	[Hartenberg]	53	Josef Ittner	M. Strauch
Horn (Hory)	[Bleistadt]	32	Karl Gareis	Josef Künzl
Kirchenbirk (Kostelní Bříza)	[Kirchenbirkj	20	Anton Neubert	Josef Wrany
Kloben (Hlavno)	[Dassnitz]	34	Josef Summer	Josef Kühnl
Kohling (Milíře)	[Reichenau]	28	Josef Raschauer	A. Brandl
Königswert (Královské Poříčí)	[Falkenau]	02	Josef Habermann	Wenzel Görl
Lanz (Lomnice)	-	74	Eduard Köstler	Josef Pleier
Lauterbach (Ves Čistá)	[Zwodau]	80	Ludwig Mühlhans	Joliann Unger
Leopoldhammer (Le-	[Gossengrün]	40	Adalbert Marterer	Andreas Bartl
Liebenau (Libnov)	[Gossengrün]	39	Anton Sander	Anton Stowasser
Lobs (Lobzy)	[Reichenau]	31	Anton Brandl	Wenzl Glassl
Loch (Dolina)	[Gossengrünl	40	Anton Dörfter	Andrea Bräutigam
Maria-Kulm (Chlum sv.Máří)	-	72	Andreas Worsch	Wilhelm Kern
Meierhofen (Dvory)	[Zieditz]	36	Franz Hüller	Josef Stoidner
Pichelberg (Boučí)	[Hartenberg)	71	Josef Fischer	Anton Gareis
Plumberg (Květná)	[Gossengrun]	30	Martin Heinl	Mich. Dörfler
Prosau (Březová)	[Reichenau]	14	Josef Püchner.	Neobsazeno
Robesgrün (Radvanov)	[Hartenberg]	26	Anton Dörfler	Lorenz Grillmeier
Ruditzgrün (Rudolec)	[Kirchenbirkj	34	Peter Schmidt	Wenzl Baßl
Schonlind (Krásná Lípa)	[Kirchenbirk]	40	Anton Kriesch	Anton Gütter
Steinbach (Kamenice)	[Kirchenbirk]	03	Adolf Fecher	Johann Riedl
Theussau (Tisová)	[Zieditz]	30	Andreas Hojer	Johann Steinbach
Tiefengrun (Týmov)	[Kirchenbirkj	16	Franz Strasser	Anton Albert
Unterreichenau (Dol.Rychnov)	[Reichenau]	85	Georg Tauber insp.	'Wenzl Reichenauer
Wohr (Ostrov)	[Schönficht]	33	Johann Klamer	Franz Deisinger

Hasičský sbor v obci:	Příslušnost	Počet	Velitel hasičů	Zástupce
Wudinggrün (Vítkov)	[Reichenau]	43	Georg Fischer	Wenzel Gareis
Zieditz (Citice)	[Zieditz]	79	Anton Gärber insp.	Wenzel Lößl
Zieditz (Citice)-podnikový sbor	Werkswehr	40	Franz Wirkner	Eduard Schimmer
Zwodau (Svatava)	[Zwodau]	152	Wenzel Fischer	Wenzel Lill

Na Mariánskolázeňsku byl nejstarší hasičský spolek ve STARÉ VODĚ (založen 1873), který býval také nejpočetnějším. Druhým nejstarším byl hasičský spolek v MNICHOVĚ (založen 1877). Bohužel, právě tento velmi starý spolek byl v tabulce (1910) opomenut a není tu uveden. Stalo se to jistě chybou zpracovatele. Třetí nejstarší spolek v okolí Mariánských Lázní byl v OVESNÝCH KLADRUBECH (založen 1878). Hasičské sbory na Mariánskolázeňsku (do roku 1910) byly založeny: Závišín – kol 1896; Úšovice – kol 1900, Ovesné Kladruby – 1878, Hamrníky – 1908, Zádub – 1896,. Martinov – 1902, Rájov – neznámo kdy, Dolní Kramolín – 1900, Vlkovice – 1901. Chybí také hasičské spolky Pístov a Holubín, Raušenbach; a spolky v Císařském lese – Prameny (Sangerberg), Nová Ves aj.

Hasičský sbor ve Staré Vodě měl tradici a vlastní kapelu

Hasičský spolek byl založen v roce 1873 a měl heslo „Einer für alle und alle für einen“. Byl velmi podporován vším obyvatelstvem a přes sto členů mělo vlastní uniformu. Avšak teprve po roce 1920 získal motorovou stříkačku. Spolek pořádal tradiční hasičské bály, účastnil se různých slavností a průvodů.

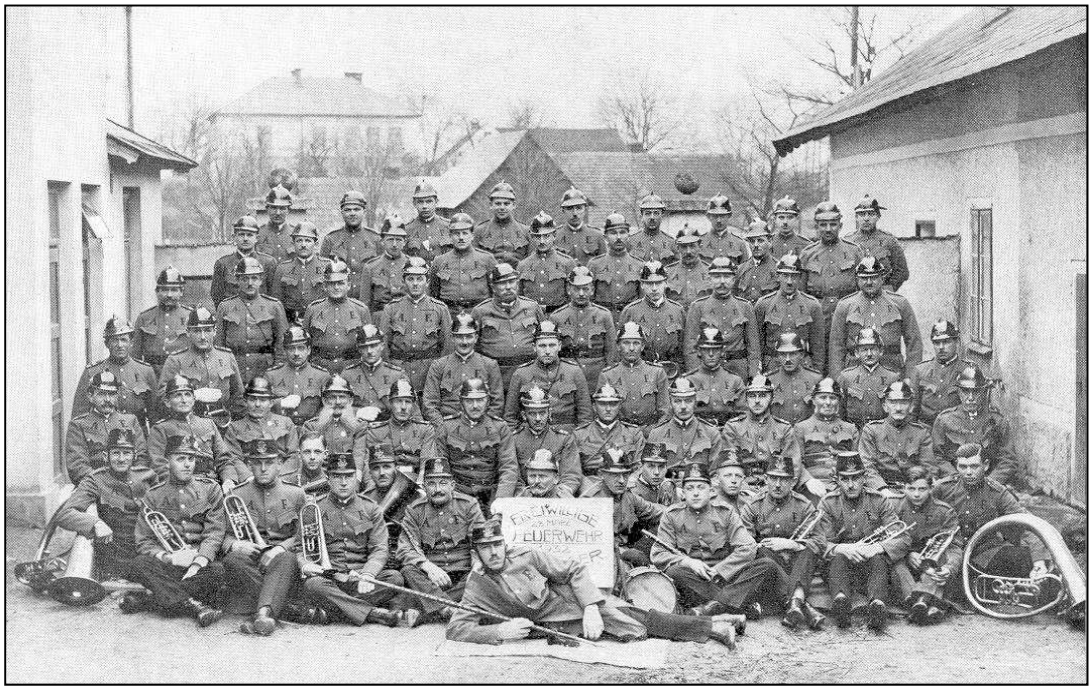

Když pak v roce 1938 vykazovala pokladna více než 38 tisíc Kč, bylo rozhodnuto koupit vlastní hasičské auto pro Starou Vodu. K tomu však nedošlo, protože v roce 1939 byly hasičské spolky zrušeny a pokladna zabavena. Úkoly hasičů přešly na hasičskou policii. Posledním velitelem tohoto spolku byl August URBAN, jeho zástupcem byl starosta obce Anton Kohnhäuser, účetním a pokladníkem byl Matthias Dengler a velitelem stříkačky Wenzl Zintl. Spolek měl vlastní dechovou muziku.

Městečko Mnichov mělo četné požáry – hasiči od roku 1877

Mnichov trpěl častými požáry především za válek, kdy byl cílem vojenských přepadení a kdy tu vojáci podpalovali domy. Také blesky za bouřek byly častou příčinou požárů v městě. Oheň se přitom rychle šířil a přeskakoval ze střechy na střechu. Naštěstí bývaly bouřky doprovázeny vydatnými deštěm a to pomohlo hašení. První stříkačku zakoupilo město už v roce 1775 za 300 stříbrňáků u firmy di Valle v Chebu. Druhou stříkačku zakoupil v roce 1804 u téže chebské firmy starosta Josef Zeidler. V roce 1814 doplnil nový starosta Josef Dietl hasičské náčiní a nechal vybudovat dvě vodní nádrže pro případ požáru. Na radnici vyvěsil hasičský zvon, kterým se ohlašoval požár.

V roce 1843 při domě čp.59 u Josefa Hauplera začala hořet stodola a brzy byly v plamenech také domy čp. 57, 58 a 59 a pastýřské stavení. Všechny okolní obce přispěchaly na pomoc a jen v poslední chvíli se zabránilo tomu, že město nevyhořelo.

Trvalé nebezpečí nezkrotných požárů vedlo k tomu, že **roku 1877 bylo založeno v městě dobrovolné hasičstvo** s vyhlášeným heslem „Gott zur Ehr, dem Nächsten zur Wehr“. Ale ani tento sbor nedokázal zajistit plnou ochranu před požáry.

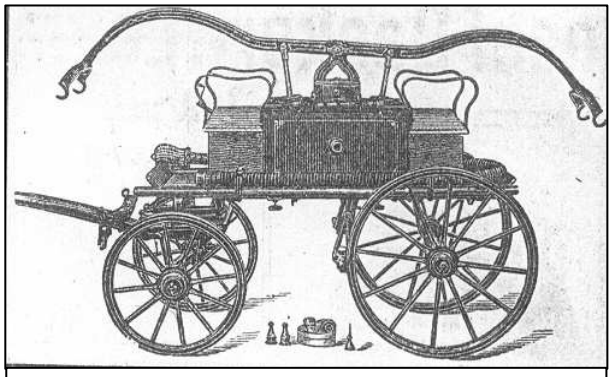

Hasičský povoz s koňským potahem.

V roce 1887 vyhořel pivovar a čp.118. Snad každá obec měla svůj největší požár a největší požár městečka Mnichova přišel **20. října 1891** odpoledne z domu čp.103. Večer už hořely domy čp. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 99, 100,101,102, 103, 104, 105,106, 107, 108, 109, 110, 127, 128, 129,130, 131, 133. Tehdy vyhořelo celkem 25 domů se stodolami a stájemi. Celkem 20 hasičských sborů v městě hasilo a bojovalo úporně s požárem. Ráno stálo 246 lidí bez střechy nad hlavou. Škody byly vyčísleny na 240 621 zlatých. Až po osmi týdnech bylo možno opět zahájit vyučování ve škole. Byl to požár, který zůstal v paměti celé generace.

Mnichovští hasiči pořádali každým rokem oblíbené hasičské bály v Ruppertově hospodě. Výtěžku z bálů bylo použito na zakoupení nových stříkaček. V roce 1926 byla zakoupena pojízdná stříkačka od firmy Rosenbauer z Lince. Další stříkačka byla zakoupena v roce 1927. Stříkačky nezahálely a byly v provozu při každém požáru, například u požárů Fricova mlýna, u domu čp.59 u Haringa, v Dolním Hamru pod Loukou aj.

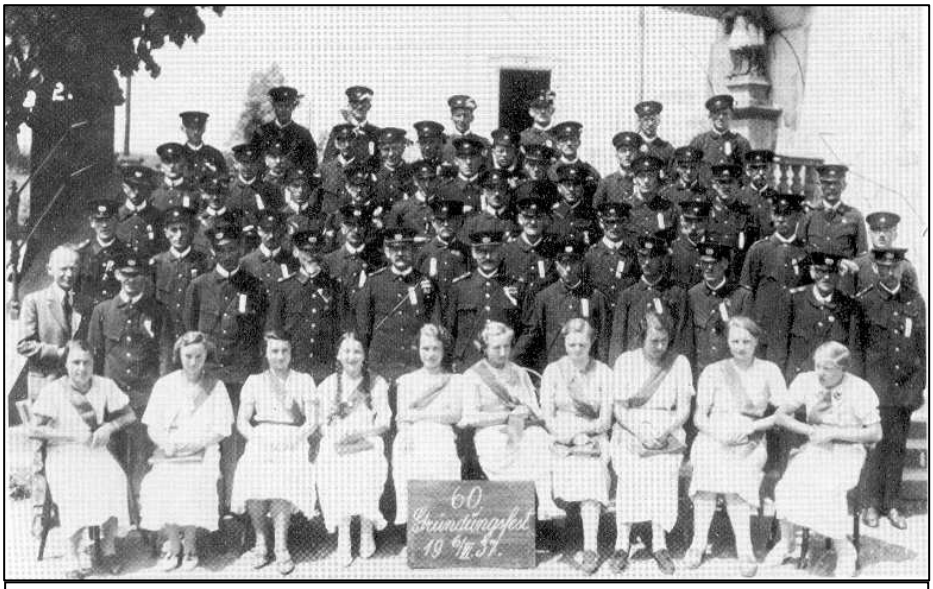

Oslavy 60 let mnichovského dobrovolného hasičstva dne 6. června 1937. Hasičský sbor zdobí deset děvčat v první řadě.

Staré ruční stříkačky byly v roce 1934 prodány a zakoupeny motorové a také vysunovací žebřík od budějovické firmy.

15.června 1942 přišel opět velký požár do města. Vypukl v noci u domů čp. 90 a 91. Ačkoliv měli v blízkém sousedství hasiči ha-sičské náčiní, nebylo možno požáru zabránit. A v domě čp.90 zahynul starý pán Sabathiel. Ne-

štěstí bylo o to větší, že obecní rybník byl právě vypuštěn a musela se pumpovat voda z dolního Nového rybníka. Přestože přišly na pomoc hasičské jednotky ze sousedství, požár se vymkl kontrole, zvláště když se náhle obrátil vítr a s ním jiskry ohně. Hořel jeden dům za druhým, od prvního domu až ke skladišti chodovoplánského pivovaru. Až přišel zásah letištního hasičstva z Mariánských Lázní, které přivezlo dostatečně dlouhé hadice. Přesto vyhořelo jedenáct domů se stodolami a stájemi a mnoho lidí zůstalo bez přístřeší.. Byla to poslední katastrofa tohoto druhu v městě.

V čele hasičstva byl Johann Utschig (čestný komandant), Josef Hubl, Anton Feitenhansl a Josef Bittner. Po roce 1938 po připojení k Německu byly hasičské sbory zrušeny a hasičstvo nově zorganizováno jako hasičská policie s jednotnými uniformami.

Dolní Žandov od roku 1874 s hasičským sborem

Při založení hasičského sboru v roce 1874 figurovaly jako hlavní osoby Johann PAUL, Lorenz HEIL, truhlář FRITSCH, Josef SCHÖN, Lenz KUMMER, mlynář DEISTLER, hodinář SCHNEIDER, Wolfgang LORENZ a ještě další. Tito zakladatelé převzali od obce čtyřkolovou ruční stříkačku bez násosných hadic, takže voda se musela do stříkačky nalévat s kbelíky do nádržky a odtud se ručně pumpovala do hadice a stříkala na požářiště. To bylo neúnosné a tak již v roce 1875 byla uspořádána sbírka a z výtěžku zakoupena ruční stříkačka s násosnou hadicí. Vše bylo uloženo na radnici, která před požárem stávala na náměstí. Počet členů sboru rostl a také nářadí, ale bohužel rostl i počet požárů. V letech 1874-1944 postihlo Dolní Žandov 26 požárů! První požár po založení sboru byl v roce 1883. Největší požár postihl město 11. května 1890 a jiskrami se šířil tak, že zasáhl i dřevěnou věž kostela, o níž se říkalo, že je na Chebsku nejkrásnější. Ráno ležely tři zvony v popeli.

Na přelomu století byla hasičárna příliš malá pro hasičská nářadí a byla postavena nová včetně dvoupatrové sušičky hadic. Hasiči si obstarali zbrojní povoz a pohřební vůz, který byl později prodán podnikateli pohřebních služeb v Žandově panu Auerovi. V roce 1934 za velitele Antona Maschauera bylo zakoupeno za 2 000 Kč starší nákladní auto pro hasiče. Jeho přátelé pak auto přebudovali na pojízdné hasičské auto pro hasičské mužstvo. Na autě byl zaké žebřík a upravený hasičský vůz se stal pýchou spolku. V květnu 1938 bylo auto státem zabaveno pro jeho služby. Hasičský spolek měl 155 mužů, včetně hasičské kapely, 110 žen jako členek a dalších 35 členů. Ze spolku za druhé světové války padlo téměř dvacet členů.

Dolní Žandov před válkou a pohřeb člena zdejšího hasičského sboru prochází obcí v nekonečném průvodu.

Martinovský minisbor

Ve stejné době jako sousední Vlkovice založili v Martinově dobrovolný ha-sičský sbor. Bylo to v roce 1902 a prvním velitelem hasičů se stal Josef WATZKA z čp.6. Po něm byli ve funkci velitele – Franz Josef Ingrisch z čp.17, Engelbert Plescher z čp.13 a Richard Watzka z čp.17. Plescher se stal později dokonce okresní hasičským inspektorem. Martinovská moderní motorová stříkačka od firmy HEROLD z Chomutova z roku 1934 byla často nasazována při požárech v okolí - ve Vlkovicích, v Ovesných Kladrubech, v Milhostově, a těšila se velkému obdivu a uznání. Do té doby se používaly pouze ruční stříkačky.

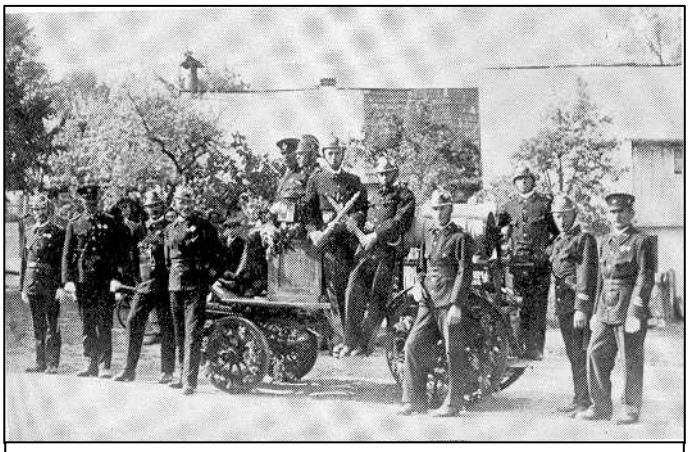

Malý Martinovský hasičský sbor s pojízdnou stříkačkou.

Vlkovice a dobrovolní hasiči z roku 1901

Dobrovolné hasičstvo zde bylo založeno v roce 1901 z iniciativy učitele jménem Klement VENUS. Spolek měl zprvu jednoduchou ruční stříkačku, kterou vyměnil 1907 za výkonnější. Až v roce 1934 byla zakoupeno moderní motorová stříkačka na 1200 litrů od firmy HEROLD z Chomutova. Prvním hejtmanem hasičů se stal iniciátor - učitel Klement VENUS, po něm Franc Josef Gintner z čp.13, po něm Otto Windirsch z čp.27, posledním byl Franz Wurtinger čp.6, jeho zástupcem byl Otto Denk, velitelem stříkačky byl Engelbert Bayer z čp.18.

Vlkovické hasičstvo, založené již roku 1901 – bohužel na velmi nejasné fotografii.

Co však chybělo byla hasičárna k sušení hadic, nářadí se proto dávalo do sklepa ve škole, kde byla jakási dřevěná kostra, na kterou se věšely mokré hadice.

Koncem dvacátých let 20.století byl pořízen pohřební vůz, který se půjčoval i do jiných obcí při úmrtí. Předchůdcem pohřebních vozů byl upravený selský povoz s žebřinami.

Vlkovití hasiči často zasahovali u sousedů při požárech.

Holubín a hasící řád z 18.století

Holubín si uchoval starý hasící řád, který dostal roku **1794** z vrchního úřadu tepelského kláštera. V něm se uvádí, že ves má 1 hasící stříkačku, 2 žebříky, 3 požární háky, 2 vodní nádržky. Při vypuknutí požáru musí vyslat místopřísežný rychtář ihned do kláštera posla na koni z čp.1, a dalšího posla na koni, v nouzi pěšího do nejbližší vsi Kramolína z čp.2. S požárními háky pracují při požáru lidé z čp. 3, 4, a 13, s ruční stříkačkou lidé z čp. 14, k tahání vody z obecného rybníka lidé z čp. 5 a 6, přinesení žebříků a nasazení zajišťují obyvatelé z

čp. 7, 8, 9, 10, a použití dřevěných háků u požáru zajišťují obyvatelé z čp. 11 a 12. Z každého ze všech 14 domů se musí dostavit dvě ženy s kyblíky nebo vědry na vodu a nosit ze všech míst, kde je voda. Muži a výrostci musí přinášet žebříky a hasit vodou z věder. Z tepelského kláštera se dostaví k požáru osoby s velkými stříkačkami, klášterní kovář, úřední sluha a čeledínové k hašení. Hasící řád byl vyvěšen u místopřísežného. Nedodržení tohoto řádu mělo být trestáno nejtěžšími tresty. Podepsán byl 28.12.1794 Wenzl Klukam, úřední ředitel kláštera.

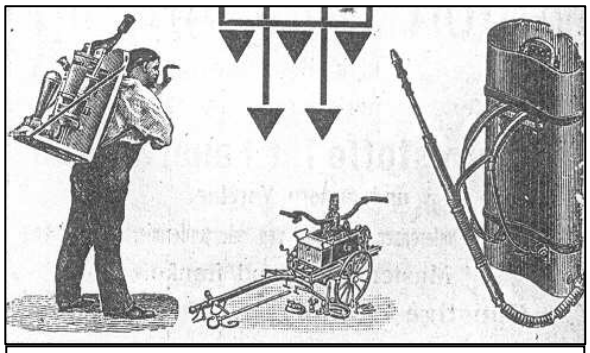

Hasičské novinky staré doby - stříkačka na zádech nebo stříkací trakař

Tento hasící řád vznikl v souvislosti se strašným požárem v městě Teplá, kdy tehdy vyhořelo na jaře 1794 více než 200 stavení. Podle hasícího řádu pro Holubín vidíme, že Holubín byl tehdy ještě plnoprávnou obcí s místopřísežným obce.

V obci bylo založeno dobrovolné hasičstvo ("Freiwillige Feuerwehr Hollowing") až v roce 1926 a prvním velitelem se stal sedlák Anton Zeidler z čp. 6.

Holubínské hasičstvo bylo založeno v roce 1926 a na slavnostním defilé v pozadí jsou hasičské sbory ze sousedství. V pozadí vpravo dvůr čp.1 a vlevo od něho dnes už neexistující dvory a náves plná zvědavců.

Foto na návsi v roce 1926 představuje v první řadě členy nového hasičského spolku na návsi. Byla to sláva - diváctvo vzadu jsou místní, ale i uniformovaní hasiči ze sousedních vesnic (s cedulkami obcí) jako pozvaní hosté. Byla to velká sláva. Každý člen si musel zakoupit helmu, nechal si ušít stejnokroj a pořídit bílé rukavice. Bylo to opravdu na poslední chvíli - co čert nechtěl - hned v roce 1927 hasiči měli premiéru.

Večer **29. října 1927 začalo hořet hospoda -** stavení Franze Holera čp.7 - a **tři dvory podlehly plamenům - čp. 7, 8, 9.** Vyhořely až do základů, jen dobytek se podařilo zachránit. Díky novým parním a motorovým stříkačkám byl požár během noci lokalizován tak, že Holubín nevyhořel celý. Dům čp. 7 však už nebyl postaven a dvory čp.8 a 9 byly postaveny o kus výše. Přes uvedená klášterní organizační ustanovení při požáru byly obce až do 20.století vcelku bezmocné proti větším požárům.

Pístovské dobrovolné hasičstvo z roku 1924

Malý Pístov neměl sice ani sto obyvatel, přesto tu bylo založeno dobrovolné hasičstvo v roce 1924 a velitelem sboru se stal Rudolf HEIDL, jeho zástupcem Josef Egerer. Obsluha stříkačky byla také jmenována: velitel stříkačky (Steigerführer) byl Josef Egerer, zástupce velitele Engelbert Steiner, vedoucí obsluhy hadic Anton Egerer, velitel obsluhy stříkačky Benedikt Ihl, první trubač Franz Windirsch, druhý trubač Anton Egerer.

Zprvu vlastnil zdejší sbor jen ruční stříkačku, kde se muselo ručně čerpat. Ale později došlo ke koupi motorové stříkačky od firmy HEROLD z Chomutova. Tato nová stříkačka byla slavnostně vysvěcena. Slavnost doprovázela hostina, která se konala v sále fary u faráře Arnolda Egerera. Kmotrou stříkačky se stala paní Tereza Denková z Výškovic, a dámy, které světily stříkačku, byly Gretl Richterová z Dolního Kramolína a Anna Mugrauerová z Pístova. Proces svěcení – to byla velkolepá sláva na návsi, kde byl postaven květinami vyzdobený oltář a oblouková brána s girlandami. Sešli se sousedé z okolních vesnic a všichni skončili v obou hostincích. Hasičstvo pořádalo každoročně hasičské bály.

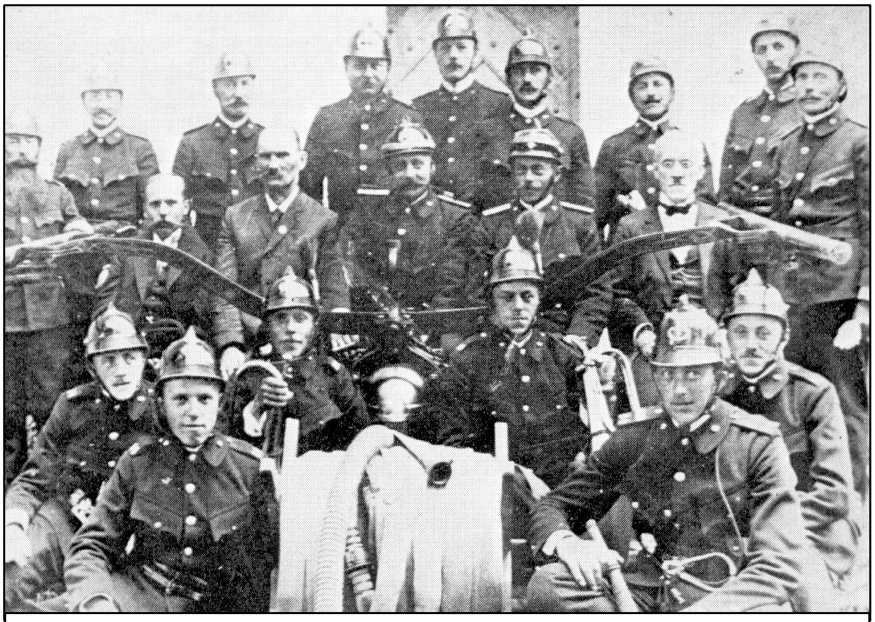

Pístovští hasiči se stříkačkou – pravděpodobně před hostincem Wurtinger. V druhé řadě zcela vpravo učitel Richard LANG v civilu - s obvyklým motýlkem. V civilu je též starosta v druhé řadě.

Také zdejší hasiči prošli ve vsi brzy premiérou, když v roce 1927 vyhořelo nejstarší a nejcennější tzv. Rychtářské stavení čp. 10, nazývané "Tančírna" (Tanzenboden). Stávalo v místech dnešního rybníčka u Hiršů pod kostelem (při zatáčce silnice). Dvůr byl později postaven asi o 100 metrů výše i se stodolami, což jsou dnes již děravé velké prkenné budovy, viditelné z dálky od Chodové Plané a od rybníka Regentu. Také fotografie pístovských hasičů v uniformách s výložkami a stříbrnými knoflíky, s přilbami se zachovala.

Elegantní hasiči z Dolního Kramolína

Také Dolní Kramolín provázely střídavě požáry a povodně. V září 1921 shořela největší známá stodola v širokém okolí - na panském dvoře (měla 90 metrů délky) a byla plná obilí. Ztráta byla obrovská. Na hašení se účastnily sbory z Mariánských Lázní a Úšovic dvěma parními stříkačkami. Klášter později stodolu postavil novou. V dalších letech hořela stavení: Martin Heidl čp.21, Engelbert Sieber čp.20 - obě u potoka u mostu, přesto je voda potoka nezachránila a domy shořely. Sieber postavil dům znovu, Heidl už ne a zůstalo tu prázdno. Kol 1931 hořelo čp. 13 u Josefa Schnabela na cestě k Regentu.

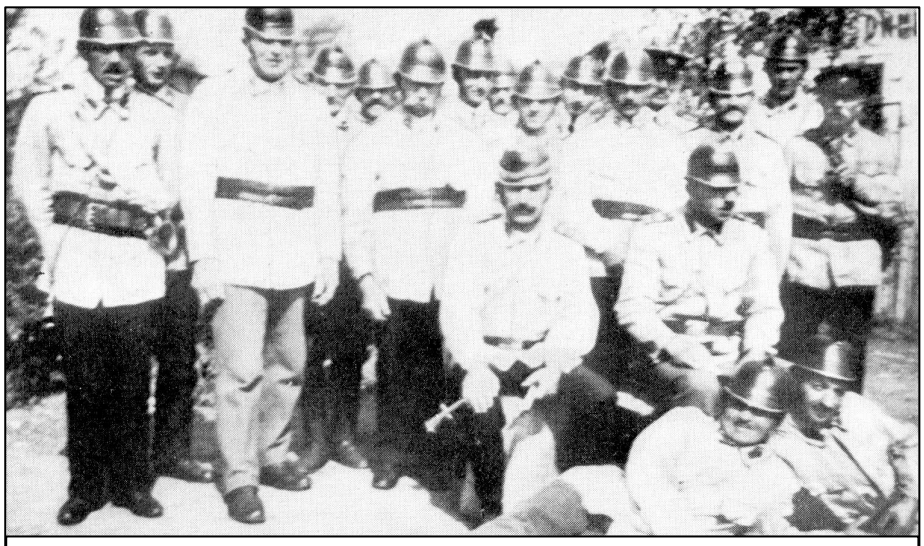

Dolnokramolínští hasiči v bílých kabátcích a s širokým černým řemenem – obdivovaná paráda a ozdoba četných oslav ve vsi i v sousedních obcích.

Oheň vypukl v půlnoci. Ruční stříkačky v obci moc nepomohly a museli přijet hasiči z Cho-

dové Plané s motorovou stříkačkou, jenže ta zprvu nefungovala a mezitím stavení i se stodolou shořelo až na základy.

Už v roce 1900 bylo založeno v Kramolíně dobrovolné hasičstvo. Hasičárna na hadice byla postavena na cestě k Huberovu vrchu a staral se o ni Josef Völkl. Do inventáře hasičů patřila i motorová stříkačka od firmy CZERMAK z Teplic-Šanova. Dále měli hasiči velkou ruční a malou ruční stříkačku a hasičský vůz. O nářadí se staral Engelbert Scheibvogel, který byl i velitelem stříkačky.

Voda se získávala na více místech. U hasičárny byl instalován hydrant, dále voda Kosího potoku, Mlýnského potoku (náhonu) a nádrž u kováře. Hejtmanem hasičů byl dlouho hospodský Josef HUBL z čp.2, zástupcem Josef Goss, písař Anton Sicka, pokladník Martin Böhm, velitel stříkačky Engelbert Schreibvogel, štajgr Franz Richter, hlídač nářadí Eduad Schwarz, velitel hadic Edaurd Hoyer, dva trumpetisté Engelbert Seitz, Anton Plaha, sanitář Karl Hanika, sluha hasičský Josef Hohler, 15 členů sboru-hasičů a jejich velitel Josef Zeinar. Také tento sbor měl vlastní uniformy a přilby. Stejně jako u jiných obcí se účastnili hasiči slavností, přehlídek pohřbů atd.

Vysouvací žebříky nejnovější konstrukce nabízí v roce 1910 firma CZERMAK z Teplic.

Nešťastné milhostovské hasičstvo

Hasičský sbor tu byl založen poměrně pozdě, až v roce 1926. Měl 30 členů. Prvním velitelem byl Emil Egerer v letech 1926-1935. Bohužel většina hasičů za velkého požáru Milhostova byla na frontách a jejich znalosti a zkušenosti chyběly. Po Egererovi přišel velitel Anton Schusser v letech 1935-1945. Až do roku 1937 měl zdejší sbor pouze jednoduchou stříkačku na vozíku a ručně pumpovanou. Tehdy byla koupena motorová stříkačka.

Milhostovští hasiči zasahovali v květnu 1927 při velkém požáru na Pístově, v říjnu 1937 při velkém požáru v Holubíně, v září 1929 při požáru v Zádubu a v říjnu 1929 v Závišíně. V roce 1942 při velkých požárech ve Vlkovicích a v Ovesných Kladrubech. Hlavní nasazení však Milhostovské teprve čekalo ve vlastní vesnici.

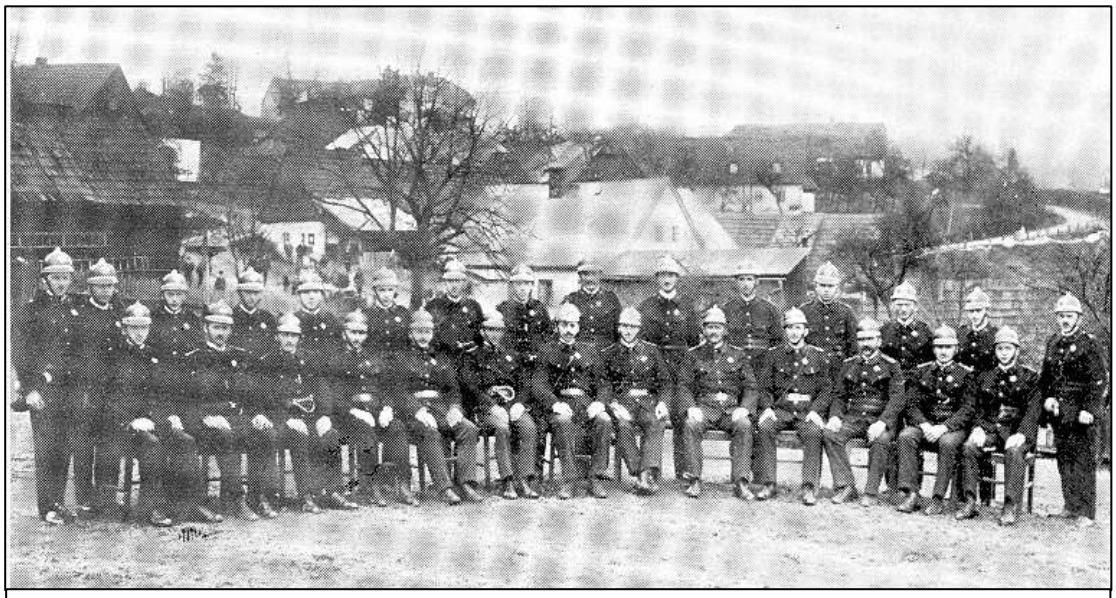

Nově založené hasičstvo v Milhostově nečekal příznivý osud, když obec v roce 1943 totálně vyhořela.

V Milhostově vypukl požár 5. května 1943 od jiskry z lokomotivy a způsobil katastrofu obce, když část obce totálně vyhořela a už nebyla obnovena, především to byl středověky dvůr, který ležel v blízkosti železničního mostu. Obec proměnil požár ve spáleniště. Nadto přišly o život tři osoby – Josef Huttl z dvora čp.5, jeho syn Franz, vyučený obuvník, a Tereza Windirschová z čp.2. Celkem bylo zničeno 16 stavení a většinou již neobnoveno. Znovu postavena byla pouze čp. 3, 6, 13, 14 a 23. U čp.5 byla postavena jen stodola.

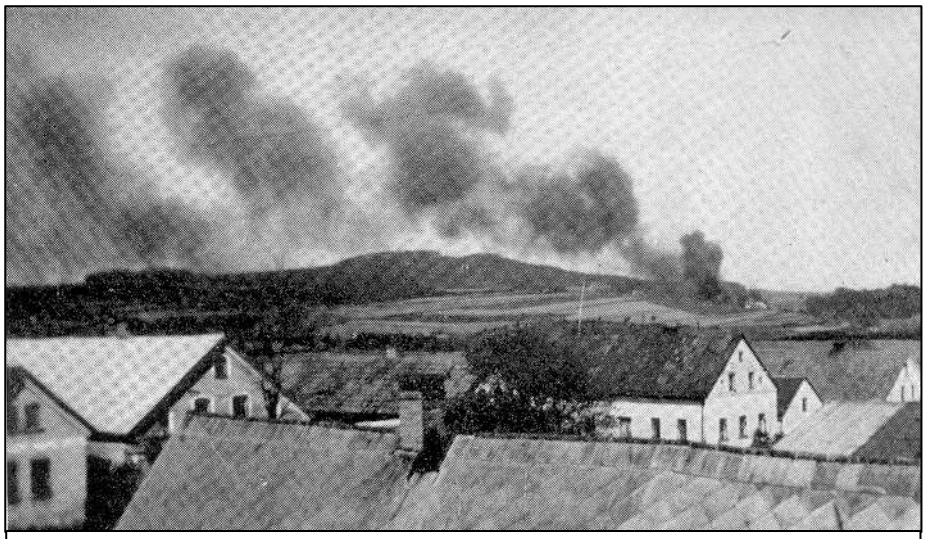

Hrozný požár Milhostova 5. května 1943 – pozorováno z Vlkovic

Řada rodin, které zůstaly bez přístřeší, se odstěhovala – Windirschovi do Vlkovic, Engelbert Huttl do města Teplá, Franz Windisrsch z čp. 7 rovněž do Teplé.

Velká Hleďsebe s hasičským sborem od roku 1893

Roku 1893 bylo založeno dobrovolné hasičstvo ve Velké Hleďsebi. Prvním velitelem se stal Martin Schwarz z čp.3, později přišel na jeho místo okresní hasičský inspektor August Ott z čp.5 a sbor byl nově vybaven.

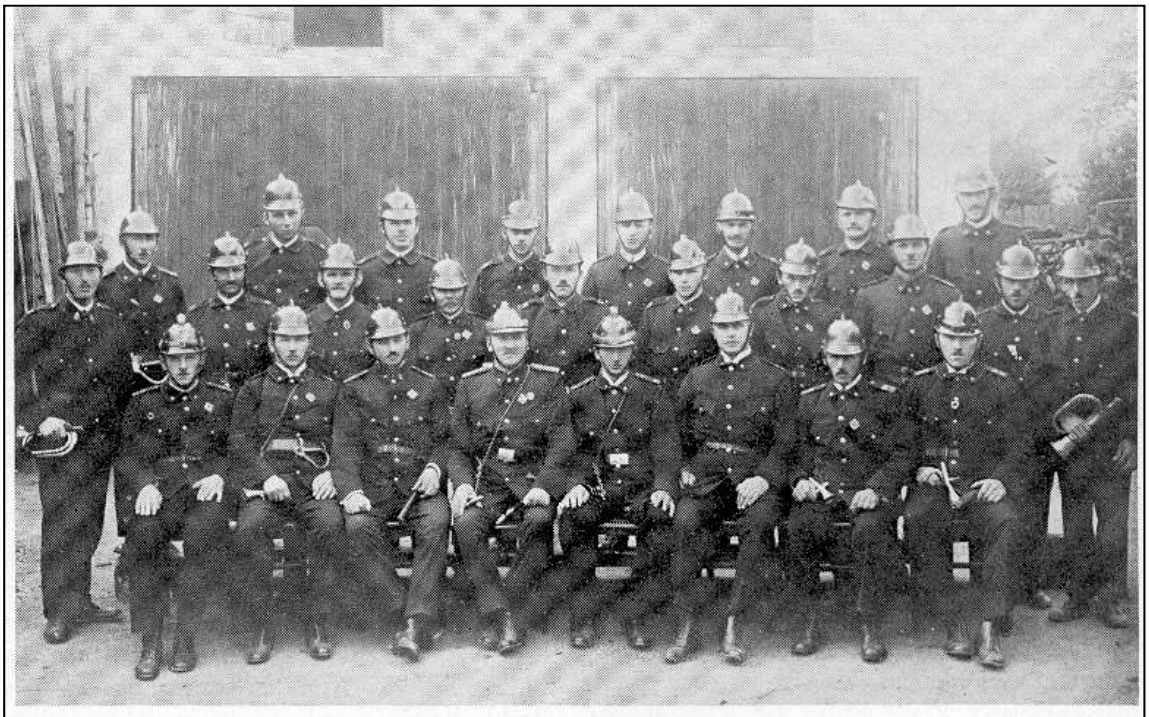

Freiwillige Feuerwehr Großsichdichfür vor dem Zweiten Weltkrieg

1. Reihe von unten (von links): Gärtner Pepp, Hiederer Anton, Dürbeck Wilhelm, Ott August (Bezirksbrandinspektor), Weinmann Ernst, Freisleben Lorenz, Drick Anton, Buberl Franz. — *2. Reihe von unten:* Sammet Josef, Wiederer Pepp, Böhm ? (Böhm Schneider), Punzet Anton, Köcher Ferdl, Forster Karl, Buberl Ernst, Giebl Anton, Gärtner Hans, Tögl Hans. — *3. Reihe von unten:* Hauer Andreas, Beer Pepp, Weinmann Franz, Turba Lenz, Baumgartl Georg, Menzl Franz, Huber Franz, Völkl Michl.

Stavení s hasičskými rekvizitami stálo mezi domy čp.31 a 32. Odtud byly rekvizity přeneseny do radnice po její výstavbě. Zprvu to bylo ruční stříkačka na povoze pro pár koní, po ní přišla malá dvoukolová dvoucylindrová ruční stříkačka, pak motorová stříkačka a hasičské auto, několik set metrů hadic a vysunovací žebřík, který daroval hasičům pan Lohrl z Mariánských Lázní (tenisové hřiště). V roce 1939 vznikla „hasičská policie“ namísto Dobrovolného sboru. Náčelníkem se stal truhlářský mistr Josef Theisinger z čp.67. Hasičské bály bývaly v hospodě U zlatého anděla. Za války se hasiči nasazováni byli do širokého okruhu a rovněž při náletech na Cheb.

Dobové hasičské povozy vyráběl R. Czermak v Teplicích.

Klimentov a nemalý hasičský sbor

V roce 1896 byl založen hasičský spolek v klimentově a dlouho zůstával nejlepším sborem na kynžvartském okrese. Měl 80 aktivních hasičů a 40 přispívajících členů. V letech 1896-1938 si vystačil vždy s ruční stříkačkou a působil u 40 požárů až do roku 1938. Prvním velitelem hasičů byl kolář HAHN a po něm následovali Anton Kellerer, Martin Buberl, Josef Scheinkönig, Karel Trescher a Johann Hablowetz.

Z nich pak Scheinkönig se stal v roce 1926 po smrti okresního hasičského inspektora Ubla z Kynžvartu novým inspektorem okresního hasičského svazu Kynžvart.

Klimentovští hasiči z vlastních řad složili divadelní skupinu ochotníků a brzy čtyři z nich se stali kvartetem žertovných scén a vtipů a prosluli vystoupeními v širokém okolí. Za jedné zimy čekali v Klimentově na mariánskolázeňské návštěvníky jednoho vystoupení až 15 povozů saní, aby je dovezlo do Mariánských Lázní.

Když 7.6.1933 vypukl v ¼ 3 hod.ráno požár v Klimentově u Johanna Krause, během několika minut hořelo stavení i stáje a požár se velmi rychle šířil.

První přispěchali hasiči Klimentovští s dvěma stříkačkami, ale brzy přijeli i Hleďsebští a Mariánskolázeňští s motorovými stříkačkami.

Také z Valů a Krásného dorazili hasiči s ručními stříkačkami. 68letá paní domu Kathi Kohnhauserová téměř uhořela. Vynesl ji v poslední chvíli 26letý hasič Kindl z plamenů. Byla odvezena do nemocnice s popáleninami.

Než se podařilo požár lokalizovat, zachvátil čtyři další domy. Jen tři z nich byly velmi nízko pojištěny.

Klimentovské hasičstvo přešlo za druhé války na hasičskou policii (Feuerwehr- und Schutzpolizei) – 1944.

Zádubští hasiči z roku 1896

Také Zádub měl vlastní hasičský sbor. Byl založen již v roce 1896 a prvním velitelem hasičů byl Franz Josef Schusser. První nářadí byla tlaková stříkačka, která však nenasávala vodu a muselo se do nalévat z kýblů a konví. V roce 1904 si pořídili hasiči motorovou stříkačku a další tlakovou stříkačku v roce 1912. V zimě se musela vozit na saních.

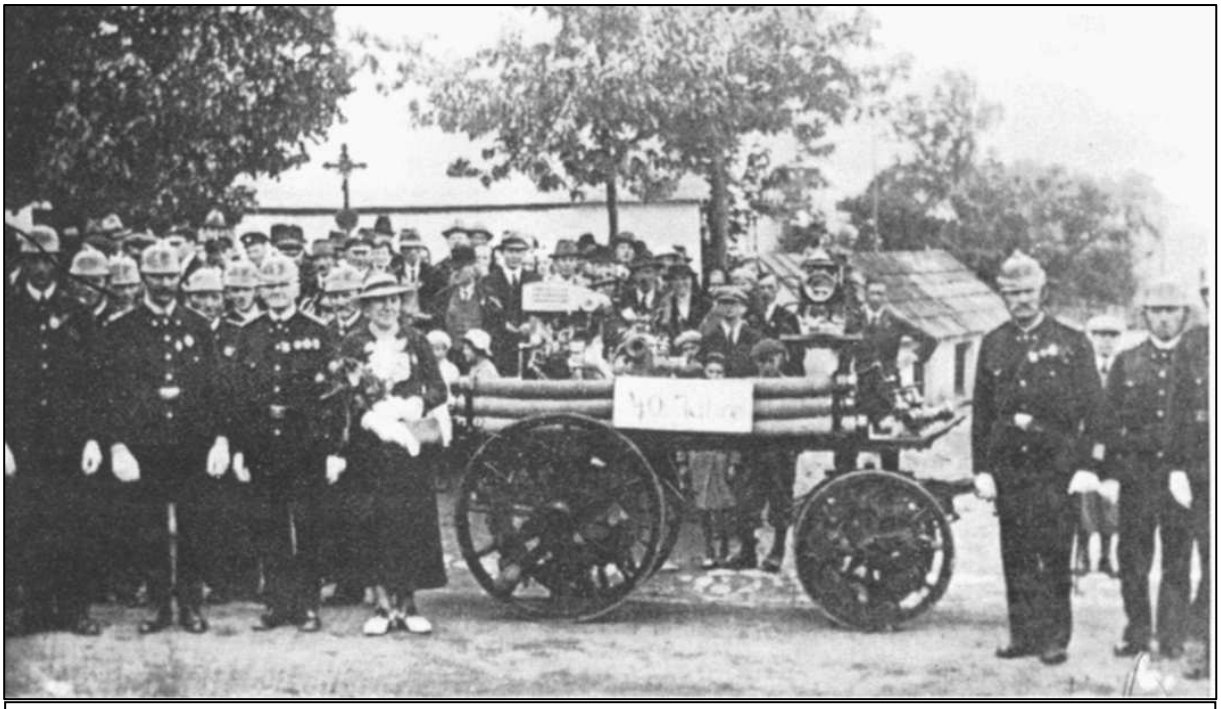

Slavnostní svěcení nové motorové stříkačky v roce 1936. Uprostřed fotografie stojí kmotra stříkačka paní učitelka Starková, vpravo velitel hasičů Franz Fischer z čp.10.

Dobrovolné hasičstvo Tachovské Tři Sekery

Nejstarší hasičské sbory v obcích na Mariánskolázeňsku vznikaly většinou v sedmdesátých letech 19.století. Mezi prvními byl hasičský spolek v Plané (1871) a v Kynžvartu (1871), následovaly obce Dolní Žandov, Stará Voda a Vysoká (1874). V roce 1876 vznikl hasičský sbor v Amonsgrünu (Úbočí). Hasičský spolek v Tachovských Třech Sekerách byl **založen roku 1878** jako jeden z prvních v kynžvartském okrese. A protože v Kynžvartských Třech Sekerách dosud žádný hasičský spolek nebyl, mnozí sousedé odtud vstoupili do zdejšího hasičstva. Zakladateli hasičského spolku byl Josef PAOLI, kostelníkův otec, Josef KRAUS, Anton STARK, Georg WEBER, Josef BUBERL a Johann LANZENDÖRFER.

První stříkačka měla ruční pumpování a 27. května 1918 shořela při požáru obecního domu, v němž byla uložena. V roce 1919 byla postavena hasičárna na stejném místě a k ní později přibyla věž na hadice. To už měl spolek dvě ruční stříkačky s koňským povozem a množství žebříků (1 devítimetrový, 2 desetimetrové, 1 jedenáctimetrový).

Při nasazení měli hasiči jednoduché blůzy, na oslavy nosili tmavě modré blůzy, černé kožené helmy s hřebenem a velitel měl zvláště zdobenou helmu.

Tradiční bál měli hasiči na sv.Štěpána 26. prosince. Byla to jedna z nejnavštěvovanějších akcí vůbec.

Hasičské spolky na okrese. V roce 1910 bylo v okolí Tří Seker již více dobrovolných hasičských spolků. Ve starém Rakousku platili členové za každý případ úmrtí 1 korunu do pokladny spolku. Naopak při úmrtí člena dostala rodina 200 zlatých, později 400 korun od spolku.

Po obsazení Sudet německým vojskem a přivtělením k Německu v říjnu 1938 byly hasičské spolky rozpuštěny a hasiči se museli rozloučit se svými tradičními uniformami a přilbami v různých barvách as provedení a ty byly nahrazeny jednotnými hasičskými uniformami.

V minulosti bývaly požáry velmi obávanými a častými událostmi. Když jedné noci začal hořet Ptačí mlýn, ozval se hasičský signál a muži přibíhali k ohni. Na obloze planula velká záře od požáru. 22. července 1937 vypukl oheň u Antona Fahrinslanda, když do jeho domu udeřil blesk. Po požáru se vždy dlouho probírala celá událost a hašení v hospodě.

Firma FLADER ze Sorgenthalu od Vejprt byla dodavatelem hasičského náčiní a strojů.

Hasičstvo Kynžvartské Tři Sekery

Tento spolek měl vlastní kroniku, která naštěstí zůstala zachována a v psaní se pokračovalo po roce 1945 česky. Proto má dnešní zachovaná kronika dvojjazyčný nadpis "*Vereinsgeschichte der Freiwilligen Feuerwehr Königswarter Dreihacken (od 1892) - Kronika sboru dobrovolných hasičů ve Třech Sekerách (od 1945)*".

Kolem roku 1852 ve Třech Sekerách vrchní starosta „velkoobce“ Tři Sekery Josef Hilg z čp.51, starosta místní obce Sebastian Bebert z čp.14 a Josef Hufnagel z čp. 30 přišli s návrhem zakoupit pro obec pojízdnou tlakovou stříkačku. Hlavní problém, kde vzít peníze, byl nakonec vyřešen. Stříkačka byla zakoupena u firmy Pistorius v Chebu a stála 1300 zlatých. Přivezl ji z Chebu Josef Hufnagel. Byla pořízena sbírkou, avšak obec musela chybějící částku dodat. Stříkačka byla uložena ve stodole obecního domu, která byla k tomuto účelu rozšířena. Péči o stříkačku převzal Johann Buberl čp. 70.

Obec se rozhodla pořídit také žebříky a požární háky a požádala na panství Kynžvart o bezplatné poskytnutí potřebného dřeva. To se jí dostalo a tak byly zhotoveny 4 požární žebříky a požární háky. Vše bylo uloženo v Žebříkovém stavení (Leiterhaus), které stálo na místě pozdější hasičárny.

Při velkém ohni v Chodové Plané v roce 1854 se osvědčila koupená stříkačka jako bezporuchová a celé mužstvo z Třech Seker se tu vyznamenalo při hašení s ohlasem široko daleko v okolí.

Roku 1864 si zakoupil Josef Hufnagel vlastní ruční čerpací stříkačku, která pak byla při každém ohni ve vsi používána. Říkali jí *"Reiterspritzl"*. V minulosti se totiž požár oznamoval zvoněním zvonů a přitom vyjížděl jezdec na koni. To byl tzv. "*Feuerreiter"*, který oznamoval požár po okolních obcích a žádal o pomoc při hašení. Podle tohoto jezdce dostala Hufnagelova stříkačka úsměvný název.

Ještě v roce 1865 přijel do Třech Seker z Kynžvartu tzv."Feuerreiter" s prosbou o pomoc při hašení katastrofálního požáru města Kynžvart, kdy shořel kostel, škola, radnice a desítky domů. Třísekerští přispěli i se svými skrovnými prostředky. Rovněž tak při ohni v pivovaru v Chodové Plané v roce 1878. Za tuto pomoc podaroval hrabě Haimhausen udatné třísekerské hasiče novou hadicí ke stříkačce. A hadice, to byla tehdy drahá vymoženost.

Tyto činy zdejších mužů z obce se staly podnětem k založení vlastního hasičského sboru. Ještě několik let sice trvaly úvahy, zda ano či ne, ale na jednání zastupitelstva 7.2.1892 se lidé dohodli. Hasičstvo v Kynžvartských Třech Sekerách **bylo založeno v roce 1892.** Požádalo o schválení podle v Čechách tehdy platných předpisů a 27.4.1893 obdrželo povolení.

Od počátku vedl zdejší dobrovolný sbor pečlivě svou kroniku. Kronika začíná slovy:

"*Staré časy, kdy požární zvony ohlašovaly požár a jezdec na koni, zv. Feuerreiter projížděl krajinou s prosbou o pomoc při hašení, jsou za námi. Ale hasičstvu zůstalo staré přísloví z oněch dob "Einer für alle alle für eine." (Jeden za všechny, všichni za jednoho!) - jen moderní časy přinesly ochranné pomůcky a zdokonalily novou hasící techniku*."

V kronice byly zapisovány každoroční zprávy o činnosti hasičstva a stavu hasičské pokladny. V březnu 1893 byl zvolen desetičlenný výbor spolku "Freiwilliger Feuerwehr-Verein" v čele s "komandantem" sboru. Dalších 25 členů bylo mužstvem.

Při založení měl tedy spolek 35 členů. Prvním náčelníkem hasičů se stal Mathias WODERER z čp.34. Bachmannově stříkačce byla přikoupena stříkačka pro koňský potah od firmy FLADER ze Sorgenthalu a později byla ještě zakoupena stříkačka od firmy KNIPPEL z Plzně. Co se týká hasičských zásahů, například v roce 1896 bylo 6 výjezdů, z toho ve třech případech se vyjelo k požárům.

Roku 1899 byl zvolen novým náčelníkem Franz HAK (KTS čp.54) a od roku 1911 byl náčelníkem hasičstva **Edmund BUBERL z čp.85.** Zůstal jím i po celou první republiku ČSR.

Hasiči měli tři dlouhé žebříky, řadu závěsných žebříků 4-6 metrových (Hängeleiter) a několik příručních (Steigleiter) třímetrových. V roce 1929 bylo zakoupeno hasičské auto a motorová stříkačka, obojí od firmy FLADER. Uniformy byly stejně jako měly Tachovské Tři Sekery. Také bály byly konány ve stejném hostinci U Zeleného Stromu a v roce 1928 bylo společně oslavováno 50. výročí založení hasičstva v Tachovských Třech Sekerách (1878-1928).

Před první válkou měl sbor 40 aktivních členů a 7 přispívajících členů. Počet se v zásadě příliš neměnil. Za války většina hasičů narukovala a na frontách padlo pět členů sboru. Oblíbené hasičské bály byly zakázány. Velitelem hasičů zůstal i po první světové válce Edmund Buberl. Nákup nové motorové stříkačky byl proveden sbírkou v obci - bylo vybráno 5 522 Kč.

Kronika uvádí i seznamy zemřelých členů (od roku 1892 celkem 38 mužů). Čestných členů bylo 69. V letech 1873 až 1937 bylo evidováno v obci Kynžvartské Tři Sekery celkem 20 požárů, z toho sedm v roce 1875.

Kronika pokračuje po roce 1945 česky.

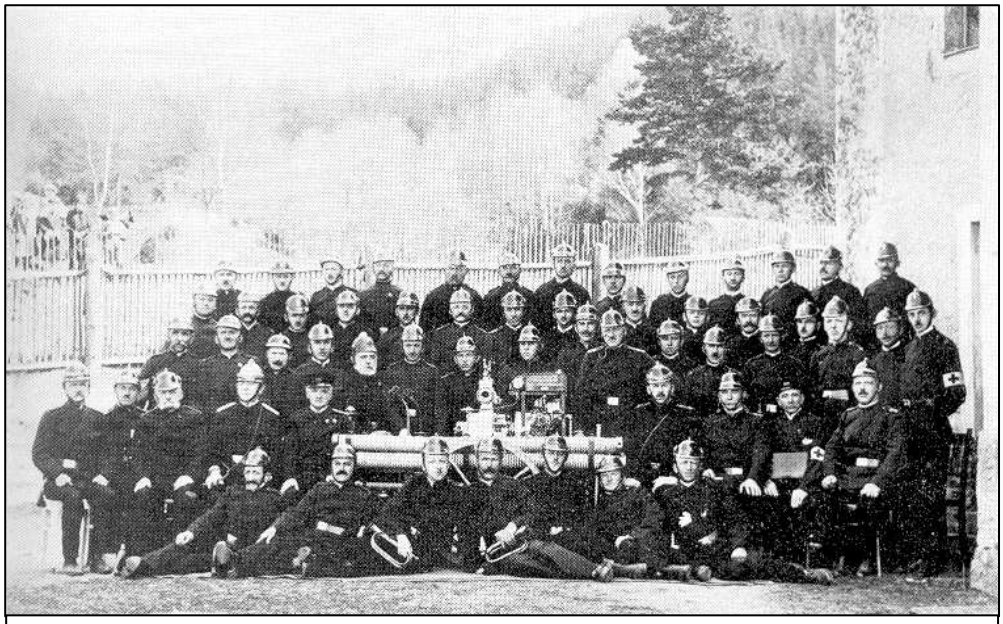

Hasičský sbor okresního města (soudní okres) Kynžvartu, jehož velitel býval někdy i velitelem hasičského okresního svazu. Kynžvartští hasiči měli mimořádné postavení jako představitelé okresu.

Hasičstvo ve Třech Sekerách po roce 1945

Hasičská kronika Kynžvartských Tří Seker má pokračování po roce 1945.

Na výzvu krajské hasičské jednoty byl ustaven hned po válce hasičský sbor ve Třech Sekerách v továrně pod národní správou bývalé firmy ENGEL a František FIŠER se stal velitelem sboru. Mužstvo bylo složeno z členů hasičského sboru továrny a bylo německé národnosti. Hasiči mohli navázat na tradici zdejšího hasičského sboru, založeného již roku 1892.

Bezpočet brigádnických hodin požárníků ve Třech Sekerách (1957).

Po příchodu českých osídlenců byl ustanoven **samostatný hasičský sbor ve Třech Sekerách** na základě pokynů okresní hasičské jednoty č.86 v Mariánských Lázních. Na ustavující schůzi byli zvoleni velitelé bratr Padevět a bratr Velek. Byla přihlášena motorová stříkačka a hasičský vůz pro příděl benzinu. Na popud okresního velitele hasičstva byli pověřeni bratr Fischer a bratr Padevět založením vlastních sborů v Schöntálu a v Tachovském Šmelctálu. Proběhly zakládací schůze a povinného zimního školení velitelů se účastnili bratři Paděvet, Fischer, Velek a Šlik. V dubnu 1946 byly sloučeny obecní a tovární hasičský sbor.

Roku 1946 byl v čele hasičů starosta bratr Soukup. Celkem měl sbor 25 členů a účastnil se hašení požáru u rodiny Krčilů ve Skelných Hutích. Roku 1947 měl sbor 29 členů a 15. ledna 1947 se konal I. hasičský ples v obci. Hasiči vyčistili rybník u Pechů; při žních konali hasičské hlídky; zasahovali u požáru ve Skelných Hutích a v továrně TOFA.

Roku 1948 na valné hromadě v hostinci bratra Zoubka byl zvolen starostou bratr Vincenc Daněk. Konal se II. hasičský ples; v továrně se uskutečnilo cvičení společně s továrním sborem; sbor zasahoval při požáru mlýna v Lohhäuseru.

Hasičské auto WALTER v Třech Sekerách (1957).

Roku 1949 byla valná hromada v hostinci bratra Bláhy a počet členů dosáhl 42. Konal se III. hasičský ples; po (politických) prověrkách byl snížen stav sboru na pouhých 12 osob; trvala však spolupráce továrního a obecního sboru; hasiči se účastnili akce proti škůdci mandelince bramborové - prováděly se postřiky zemědělských ploch. Zasahovalo se při požáru ve stříkárně továrny a v Tachovské Huti u občana Adama. (Od roku 1949 se přestal uvádět počet členů sboru.)

Ze zasedání požárnické jednoty v sedmdesátých letech.

Roku 1950 se stal starostou sboru hasičů bratr Karpaš. Valná hromada se konala v klubovně hasičské Jednoty nad tělocvičnou; IV. hasičský ples se konal v hostinci u pí Navrátilové; v Tachovské Huti byla postavena požární nádrž a v obci byla zřízena hasičská zbrojnice. Zasahovalo se ve Skelných Hutích (stodola po bouřce) při požáru louky u Stolmühle a u Cechu sv.Petra (Víta).

Roku 1951 se konala cvičení spolu se sbory Krásné a Chodovská Huť; a také spolu s PS Velká Hleďsebe. Začaly se konat pravidelné preventivní prohlídky zakoupeno 200 metrů hadic a 5 stejnokrojů. V listopadu 1951 převzal vedení sboru bratr Petr Horst. Zasahovalo se v Plánské Huti, kde hořel prázdný dům.

Léta 1952-1960. Dosavadní hasičské sbory byly přejmenovány na "požární sbory" (ale hasily dále). Národní výbory převzaly sbory do své působnosti a velitel zodpovídal za sbor jen před MNV. V čele PS byl František Fišer (do roku 1968). Požáry: hájovna v Kamenci vyhořela (1952), včelín ve Třech Sekerách (Matička). Od roku 1952 kronika přestala uvádět složení výboru sboru a zásahy sboru u různých požárů. (Že by se výbor neměnil a nikde nehořelo?) V roce 1957 dostal sbor z okresu požární auto WALTER a novou stříkačku PS-8, když stará stříkačka byla převedena do Chodovské Huti. Ve škole byla založena žákovská družstva mladých požárníků.

Třísekerští požárníci se stříkačkou (1978)

Léta 1961-1965. Byla uzavřena patronátní smlouva s továrnou ZDZ. Zřítila se dřevěná věž na sušení hadic a byla postavena nová kovová a také skladiště požárního materiálu a PHM. V bývalém obchodě Dusbaba byla uspořádána protipožární výstava. Uváděny četné akce brigád a

soutěže požárníků na okrese.

Léta 1966-1970. Odchodem starosty-předsedy bratra Fišera ochabla činnost sboru a došlo k častému střídání předsedů i velitelů požárního sboru.

Léta 1971-1980. Po nástupu nového tajemníka MNV (Čori) došlo k zlepšení práce bývalého sboru hasičů, nyní "jednoty požárníků" pod zkratkou ČSPO. V roce 1971 odkoupilo Filmové studio Barandov od MNV požární vůz WAL-TER. V roce 1974 dostal místní sbor od požárního útvaru Cheb motorovou stříkačku P-12.

Byla upravena nádrž u Šlaisů, která se načerpala z Nového rybníka pomocí stříkaček PS-8 a PS-12. Čerpání trvalo 17 hodin s přestávkou. Novým předsedou místní jednoty se stal Jaroslav Novák starší, později s. Fiala. Zásluhu na udržení sboru měl velitel Helmut Novák a jednatel Arnold Novák, který se stal 1981 velitelem. Požární sbor se zúčastňoval zimní soutěže požárních družstev v Úšovicích "O vánočního kapra" a různých soutěžních akcí a brigád.

083. Třísekerské požárnické družstvo žen na soutěži požárníků v Krásné u Aše (1984).

Léta 1981-1989. Hlavní činností sboru byly preventivní prohlídky a údržba požární techniky. Po odstoupení předsedy sboru byl zvolen předsedou Karel Pavlíček a velitelem Ludevít Farkaš. Bylo založeno družstvo žen, které bylo velmi aktivní. Byly konány různé brigády. Sbor se účastnil různých soutěži na okrese i v kraji.

Došlo k založení družstva mladých požárníků. V letech 1984, 1988 a 1989 se uvádělo konání požárnického plesu. Tradice hasičských plesů vznikla již koncem 19. století krátce po založení dobrovol-ného hasičstva.

V letech 1988-1989 se konaly I. a II. ročník putovního poháru předsedy MNV.

V roce 1989 dostal sbor vozidlo. Po revoluci 1989 došlo k velké diskusi, při níž se poukazovalo na to, že v Mariánských Lázních je profesionální požární útvar a obecní požární sbor že už není nutný. Kritici žádali zastavit výstavbu požární zbrojnice ve Třech Sekerách a garáže pro požární vozidlo. Bez garáže bylo by však vozidlo v nebezpečí, neboť v zimě muselo být zazimované a bez vody.

Léta 1990-2000. Pokračovaly diskuse o nutnosti existence požárních sborů. V roce 1990 k tomu proběhla konference požárníků v Chebu.

Po otevření hranice s Německem 30.4. 1990 došlo k navázání kontaktů s dobrovolným hasičským sborem v Mähringu. Na III.ročníku o putovní pohár předsedy MNV (1990) byli přítomni němečtí hasiči z Mähringu.

V roce 1995 začala hořet fara ve Třech Sekerách, ale zásah hasičů včas zastavil požár.

12.8.1990 zasahoval třísekerský sbor při lesním požáru u Vysoké, kde zajišťoval kyvadlovou dopravu vody. Druhý den vypukl nový požár na stejném místě. 1.9.1990 hořel v noci kravín v Tachovské Huti vedle Interlovu, kde byl nasazen mariánskolázeňský požární útvar. Hašení se tu účastnili Třísekerští i jejich družstvo žen.

15.9.1990 byli místní požárníci pozváni do sousedního Mähringu na prohlídku požární a vyprošťovací techniky. 13.11.1990 hořela chatka v oboře Interlovu. V roce 1996 hořela fara ve Třech Sekerách. Škoda, že se hasičská kronika obce v posledním desetiletí téměř odmlčela.

Pramen: "Vereinsgeschichte der Freiwilligen Feuerwehr Königswarter .Dreihacken (od 1892) - Kronika sboru dobrovolných hasičů ve Třech Sekerách (od 1945)" zapůjčeno J.Podhajským.

Hasičské trubkové povely

Hasičtí trubači byli významnými postavami při požáru.

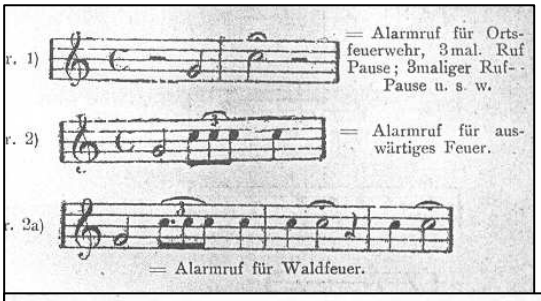

„Hó – ří !!!“

„Hó – ří !“ – požár na venkově

„Hó – ří !“ – lesní požár

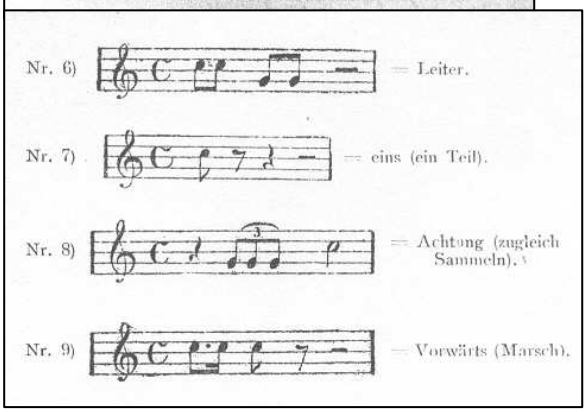

„Žebřík!“

Jedna jeho část

„Pozor“ a též „Shromažďování se“

„Pochodem vchod!“ (Vpřed!)

==========

Hamelika, vlastivědný časopis z Mariánskolázeňska. Připravil Ing. Richard Švandrlík, Mariánské Lázně. Číslo 6. z 15. července 2006. Pořadové číslo 362 (od roku 1973).

==========

Hamrnický hasičský sbor měl 25 mužů (1910)

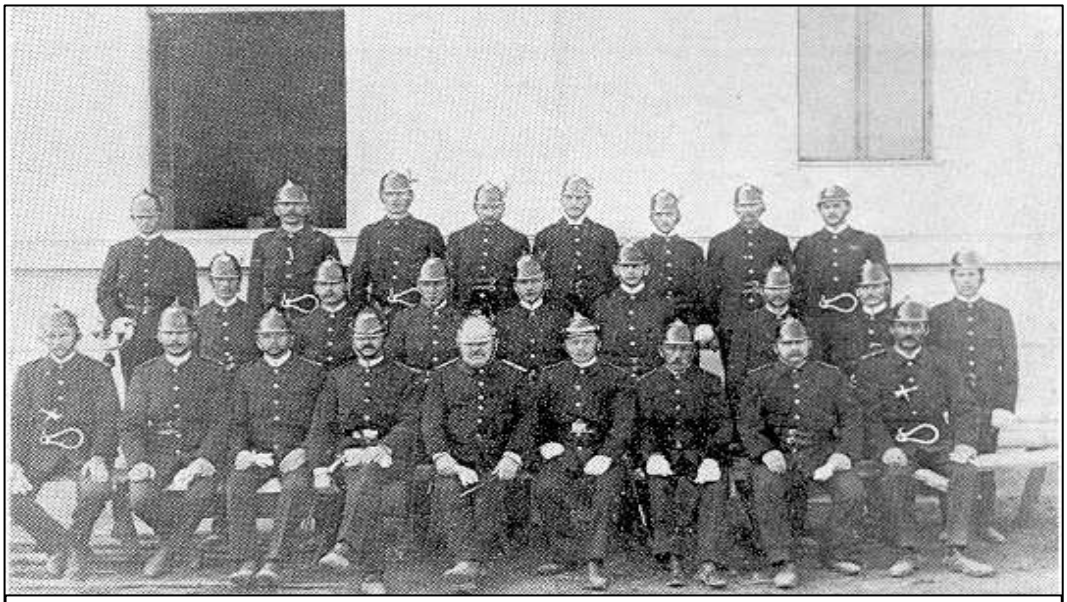

Nově založený hasičský sbor v Hamrníkách (1908) při slavnostním svěcení nové školní budovy dne 15. srpna 1908.

Závišínské hasičstvo bylo od počátku proslulé

7.března 1897 byl založen v Závišíně dobrovolný hasičský sbor - neustálé požáry ve vsi ukázaly toto jako nezbytnost. Velitelem se stal Adolf PLESCHER z čp.12 a v květnu byly vysvěceny stříkačky. Když 15.6.1899 hořelo na Podhorním mlýně, hasiči dostali příležitost požárního křtu. 4.9.1900 vyjeli do Služetína, kde shořelo 6 stavení. Když pak vyjeli k požáru v Mnichově, bylo rozhodnuto zakoupit novou čtyřkolovou rozkolesovací stříkačku za 700 zlatých. Ukázala se prospěšnost koupě: v roce 1903 hasiči vyjeli k požárům ve Vysočanech, Vlkovicích, Horním Kramolíně, Raušenbachu, Úšovicích. Byl pořízen také pohřební vůz

Přilby závišínských hasičů se mezi publikem blyští - při slavnosti odhalování válečného pomníku na návsi v Závišíně.

Obrovský požár v Plané potvrdil nutnost hasičstva

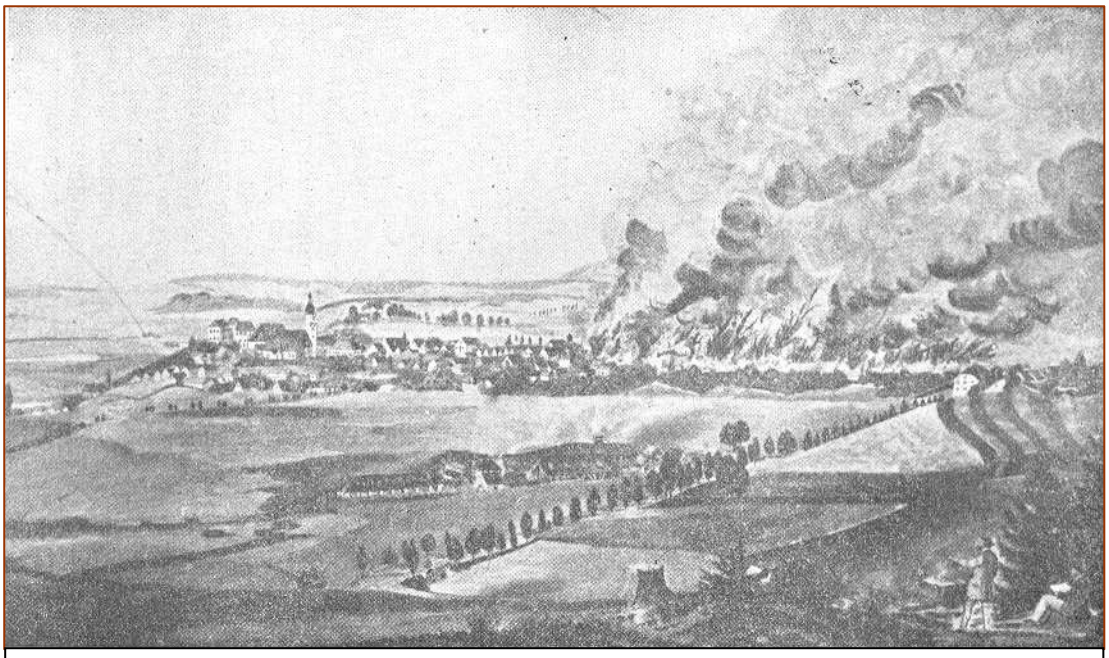

Dne 1. června 1874 postihl Planou velký požár na Peterském předměstí. Vyhořel obecní dvůr, špitál, dům čp.90 a mnoho stavení ve staré čtvrti u sv. Petra a Pavla. Velké spáleniště odkoupila spořitelna a dala tu postavit velký areál, kde bylo okresní hejtmanství, berní úřad a byty pro úřednictvo, a samozřejmě i široko daleko proslulá plánská spořitelna. Tento požár jen potvrdil nezbytnost hasičstva pro každou obec a jeho vybavenost nejmodernějším hasičským náčiním.

Hasičárna v Raušenbachu u obecního rybníka

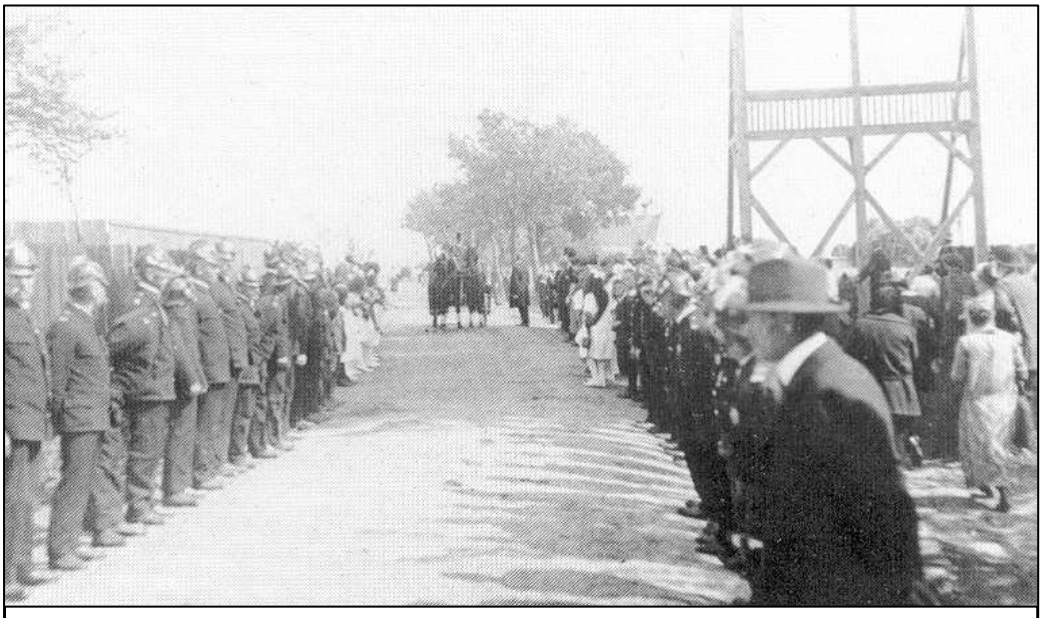

Hasičstvo v Raušenbachu stojí špalír s občanstvem, stojícím naproti, při příjezdu jakéhosi blíže nejmenovaného hodnostáře. Vpravo vysoké dřevěné sušáky, používané pro hadice místního hasičstva. Hasičské uniformy nesměly chybět při žádných oslavách, parádách, svátcích a o funusech.